

Meerjarenplan 2021-2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Missie: Wie zijn wij?	3
Visie: Wat willen we bereiken?	3
1. Beheer en behoud	4
2. Toegankelijk maken.....	5
2a. Analoge archieven	5
2b. Digitale archieven	7
3. Beschikbaar stellen.....	8
3a. Via studiezaal.....	8
3b. Via website	8
4. Informatie- en kenniscentrum van de geschiedenis van Zutphen	9
5. Inspectie	11
6. Bedrijfsvoering.....	12

Inleiding

Het Regionaal Archief Zutphen (RAZ) heeft de afgelopen jaren een stabiele koers kunnen varen. Voor het college van burgemeester en wethouders van Zutphen stond de positie van een eigen archiefdienst niet langer ter discussie, met de gemeenten Brummen en Lochem werden dienstverleningsovereenkomsten afgesloten en het e-depot is al lang de projectfase ontstegen en een vast element binnen de archieforganisatie geworden.

Voor de zichtbaarheid van het RAZ zorgde het Erfgoedcentrum Zutphen. Door het aanbod van tentoonstellingen, een zeer rijk gevulde website en talloze berichten in kranten en sociale media kon iedereen kennis nemen van de activiteiten van het RAZ. De samenwerking met de andere erfgoedbewaarders van Zutphen kreeg onder de inspiratie van het Erfgoedcentrum steeds beter vorm. Dit wordt de komende periode verder uitgebouwd. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het speerpunt *Het verhaal van Zutphen* uit de Cultuurnota 2021-2024 van de gemeente Zutphen en aan de doelen die zijn gesteld in de Programmabegroting 2022-2025¹.

Binnen de muren van het RAZ lag de afgelopen jaren de nadruk vooral op digitalisering en beschikbaarstelling van archiefstukken. Het meest succesvolle project daarbij was de ontwikkeling van het e-loket voor bouwvergunningen waarbij tienduizenden bouwtekeningen nu digitaal aangeboden kunnen worden. De komende periode wordt dit e-loket verder uitgebouwd. Een andere activiteit die de komende jaren verder wordt geprofessionaliseerd is het op verzoek scannen van archiefstukken.

Of deze activiteiten nog allemaal geregeld worden vanaf de Spiegelstraat is momenteel onderwerp van onderzoek. De huidige inrichting van de archiefgebouwen past niet meer bij de functies en gebruik anno 2022. Hopelijk is er aan het einde van de periode 2021-2024 een oplossing voor dit probleem die past in de gedachte van de integrale erfgoedsamenwerking in Zutphen.

Missie: Wie zijn wij?

De missie van het RAZ is het overeenkomstig de Archiefwet 1995: opnemen, beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbescheiden (ongeacht de vorm) van de deelnemende overheidslichamen, alsmede archieven van bedrijven en andere particuliere instellingen. De voorgenomen aanpassing van de Archiefwet in 2023 verandert niets aan deze taakstelling.

Daarnaast bouwt het RAZ samen met de betrokken gemeentelijke erfgoeddisciplines aan het informatie- en kenniscentrum van de geschiedenis van Zutphen.

Het RAZ kenmerkt zich door toegankelijkheid, deskundigheid en klantgerichtheid.

Visie: Wat willen we bereiken?

Voortvloeiend uit de missie wordt hieronder beschreven waar de accenten de komende vier jaren liggen. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met concrete actiepunten.

---

¹ Zie voor meer details Product 543 in de Programmabegroting 2022-2025.

1. Beheer en behoud

Restauratiewerkzaamheden

In 2021 is het restauratieatelier gemoderniseerd. Een volwaardig restauratieatelier is één van de onderscheidende waarden van het RAZ. Ook is er een medewerker aangesteld die ondersteunende taken voor de boek- en papierrestaurator verricht. Daarmee is deze afdeling voldoende toegerust om ook voor de komende jaren de functies voor analogo archiefbehoud uit te kunnen oefenen. Er is voldoende zicht op de fysieke toestand van de papieren (en perkamenten) archieven.

Twee langlopende projecten kregen de afgelopen jaren (ook wegens de Covid-19-maatregelen) minder aandacht dan was gepland: het project Schade-inventarisatie van het oud-archief Zutphen (archieffnummer 0001) en het oud-rechterlijk archief Zutphen (0010) en het project Fotograferen van de chartercollectie. De wens is om beide projecten vóór 2023 alsnog af te ronden.

Inrichting depot

Voor de komende jaren vraagt de opslagcapaciteit voor papieren archief enige aandacht. De aanwas van papieren archief stukt. Gemeenten werken sinds enkele jaren vrijwel geheel digitaal en brengen straks hun laatste papieren dossiers over. Of zich nog veel papieren archief aandient uit particulier bezit (kerken, verenigingen), is onvoorspelbaar. Een actief aanwinstenbeleid wordt niet gevoerd.

Het is van belang om de bezettingsgraad van het depot goed in de gaten te blijven houden. Het efficiënter inrichten van de depots is daarbij een belangrijk instrument.

Momenteel kunnen nog enkele honderden meters papieren archief worden opgenomen. Er zijn er nog wel enkele mogelijkheden om ruimte terug te winnen. Zo zouden enkele papieren collecties vervangen kunnen worden door hoogwaardige digitale reproducties. Op enkele particuliere archieven kan een selectie worden toegepast. Boeken en tijdschriften kunnen elders worden ondergebracht omdat zij niet onder de Archiefwet vallen.

Met team Grondzaken & Vastgoed is de afspraak gemaakt om naast het reguliere onderhoud jaarlijks een groter onderdeel van het depot te vervangen of te moderniseren. De komende jaren krijgen de aandacht: een quarantaineruimte, de lift en de depotdeuren.

De noodzakelijke verbetering van de verlichting in het depot wordt onderdeel van het gemeentebrede plan om de verlichting duurzaam te vervangen.

Acties 2021-2024:

- Afronden project Schade-inventarisatie oud-archief Zutphen en oud-rechterlijk archief Zutphen.
- Afronden project Fotograferen chartercollectie.
- Efficiënter inrichten van de depotruimte om beter inzicht te krijgen in de bezettingsgraad.
- Maken van een quarantaineruimte.
- Verbeteren lift en depotdeuren.
- Verbeteren verlichting in depot.
- Vloeren voorzien van coating.

2. Toegankelijk maken

2a. Analoge archieven

Van de ruim 750 archieven en collecties die bij het RAZ berusten, is veruit het grootste gedeelte goed toegankelijk middels een inventaris, plaatsingslijst of index. Al deze toegangen zijn goed vindbaar en worden gepresenteerd via de website van het RAZ. De hulpmiddelen voor het maken van deze toegangen (vooral Memorix Archieven, maar ook Memorix Maior) zijn toereikend. In 2023 wordt een belangrijke upgrade van deze software verwacht; deze is opgenomen in de Programmabegroting 2022-2025.

Toegankelijkheid

De afgelopen jaren zijn veel gemeentelijke archieven overgebracht naar de openbare archiefbewaarplaats aan de Spiegelstraat, waarmee zij voor iedereen toegankelijk zijn. Voor de gemeenten Lochem en Zutphen geldt dat er geen achterstanden zijn in overbrenging. Voor de gemeente Brummen wordt verwacht dat de achterstand in 2022 is weggewerkt. Voor alle drie de gemeenten geldt dat er dan nog een betrekkelijk kleine hoeveelheid papieren archief op termijn moet worden overgebracht. Daarna volgt een overbrenging van digitaal archief naar het e-depot.

Verder konden in de afgelopen periode enkele omvangrijke archieven toegankelijk worden gemaakt: Uitgeverij Thieme (0037), Bornhof 1941-1996 (0427), Papiergroothandel Ubbens (0494) en de WalburgPers (0517). Een vrijwilliger hielp mee aan het ontsluiten van kleine particuliere archieven. Enkele boekenlijsten van particuliere archieven werden in de algemene bibliotheekcatalogus opgenomen.

Dankzij deze activiteiten is het aantal niet-ontsloten archieven momenteel te overzien. Voor de komende jaren moet vooral aandacht worden besteed aan de ontsluiting van aanvullingen op archieven, bijvoorbeeld van het Burgerweeshuis (0004), de Hervormde Gemeente Zutphen (0062) en de RK Parochie Zutphen (0067). Voor het zeer omvangrijke Coberco-archief (0300) moet een bewerkingsplan worden opgesteld.

Digitalisering analoge archieven

Resultaat en verwachtingen

Op het gebied van digitalisering hanteert het RAZ een tweesporenstrategie. Eén spoor is een planning door het RAZ zelf. Het tweede spoor is het scan-on-demand (op aanvraag van gebruikers). De toename vanaf 2019 van het aantal op aanvraag gescande inventarisnummers ging ten koste van de geplande inventarisnummers. Voor grotere series, zoals bouw- en milieuvergunningen en notarisakten (een populaire bron voor scan-on-demand) wordt steeds vaker gebruik gemaakt van de reprodienst van het stadhuis (Repro). Per saldo levert dit meer gescande inventarisnummers op van vooral de populaire bronnen, waarvan minder meters zélf gescand.

Met de gecombineerde strategie van scannen door externe partijen en Repro en sinds 2013 het scannen in eigen beheer hebben we ruim 480m¹ analoog archief kunnen digitaliseren en ontsluiten. Dat is ca. 10% van ons totale archievenbestand in m¹ met een tempo van gemiddeld 1,13% per jaar. Ter vergelijking: in het ENUMERATE-onderzoek uit 2017 zaten archiefinstellingen gemiddeld op 11%.

En werd in 2016 landelijk nog uitgegaan van een noodzaak van digitalisering van niet meer dan 44% van alle archieven (met ons tempo 30 jaar werk), inmiddels komen daarbovenop ook grote series, zoals notulen,

verslagen, correspondentie etc. voor digitalisering in beeld. Tekstherkenningssoftware is zó verbeterd, dat de combinatie met tekstdoorzoekbaar scannen al in 90-95% van de gescande tekst leidt tot foutloze herkenning van namen, plaatsen en data. Tijdrovende handmatige indexatie door vrijwilligers wordt daardoor overbodig. Ook handgeschreven bronnen gaan daarvan profiteren, door steeds beter wordende software voor elektronische handschriftherkenning en transcriptie.

Conclusie: om ook de verwachte groei van het percentage digitaliseringswaardige bronnen binnen de al lange horizon van 30 jaar te kunnen opvangen, moeten we het huidige tempo opvoeren (zie *Bemensing*). In overleg met het erfgoedteam en de andere erfgoedpartners Archeologie en Monumentenzorg bepalen we in een jaarlijks werk-/digitaliseringsplan welke archieven en collecties we (laten) digitaliseren.

Bemensing

Het scanteam van het RAZ bestaat uit twee medewerkers en drie vrijwilligers, die in min of meer permanent in deeltijd en volgens een rooster op drie werkplekken archiefmateriaal digitaliseren. Een tijdelijke kracht met een afstand tot de arbeidsmarkt (werkervaringsplaatsen) vult dit aan. Verder scannen studiezaalmedewerkers kleine aanvragen van enkele stukken op de printer-copier-scanners. Daarmee zit onze eigen verwerkingscapaciteit aan zijn bovengrens en leunt sterk op onbetaalde, niet professionele inzet. Wil het RAZ grotere sprongen voorwaarts maken (zie *Resultaat en verwachtingen*) en minder afhankelijk zijn van vrijwilligers, dan moet de eigen scancapaciteit worden uitgebreid. Daarnaast blijft uitbesteden van grotere projecten noodzakelijk. Repro kan en zal daarbij vaker worden ingezet, omdat dat de daar bestaande overcapaciteit beter benut en goedkoper is dan uitbesteding aan een externe partij.

Hard- en software

Hard- en software houden we technisch actueel en daardoor kunnen we de meeste archiefsoorten zelf digitaliseren en alle digitale beeldbestanden zelf (na)bewerken.

Opslag

De permanente opslag van scanbestanden op de servers van Picturae is vanaf 2018 bijna verviervoudigd, van 1,13 Terabyte tot 4,48 Terabyte dit jaar. Dit komt door de digitaliseringsinspanningen van het RAZ, maar zeker ook door de andere erfgoedpartijen die met hun collecties en databases zijn aangehaakt op onze collectiesystemen (zie ook 3b). Deze en andere data-opslag zal blijven groeien en zal daarmee het budget van het RAZ toenemend belasten. Het ligt voor de hand dat de andere erfgoedpartners ook aan de kosten voor hun dataverzamelingen zullen gaan bijdragen.

Een maatregel om de kosten voor externe dataopslag te helpen beperken, is het realiseren van extra opslagcapaciteit binnen onze eigen, gemeentelijke infrastructuur. Die is er inmiddels en de verwachting is dat deze de komende jaren verder wordt uitgebreid.

Indexeren

Het indexeren van archieven (nader toegankelijk maken) gebeurt bij het RAZ door vrijwilligers. Zij hebben in de afgelopen jaren onder meer de bevolkingsregisters, militieregisters en burgerboeken op naam toegankelijk gemaakt. Veel van de openbare genealogische bronnen zijn daarmee online beschikbaar voor onderzoekers. Momenteel werken de vrijwilligers nog aan een index op de registers van de weeskamer en de notariële akten. Dit laatste project is zeer omvangrijk en er zal voorlopig nog niet zijn afgerond. Nieuwe projecten zullen vooral gericht zijn op de vervanging van papieren indexen die nu alleen op de studiezaal beschikbaar zijn. Dit betreft bijvoorbeeld de lidmatenboeken van de kerken, waar de vrijwilligers in 2022 mee kunnen beginnen.

2b. Digitale archieven

Het RAZ beschikt sinds 2019 over een e-depot van Picturae waarin digitale bescheiden van de gemeenten Zutphen, Brummen en Lochem kunnen worden opgenomen, beheerd, toegankelijk gemaakt en beschikbaar gesteld.

In het e-depot bevinden zich op het moment van schrijven de archieven van Het Plein, Gelre Werkt! en de bouwvergunningen van de gemeente Lochem 1900-2010. Deze archieven kunnen via de website van Erfgoedcentrum Zutphen worden geraadpleegd. Daarnaast worden via het e-loket gedigitaliseerde bouwvergunningen van de gemeenten Zutphen, Brummen en Lochem beschikbaar gesteld. Deze zijn nog niet allemaal officieel overgebracht naar het RAZ; daarom bevinden ze zich niet in het e-depot, maar worden ze middels een koppeling tussen Memorix Maior en de bouwdoosierapplicatie (BDA) beschikbaar gemaakt. Sinds 2021 is het ook mogelijk om milieuvergunningen en omgevingsvergunningen te raadplegen in het e-loket. De komende jaren verwachten we een sterke stijging in het aanbod van digitale archieven.

Op het gebied van de doorontwikkeling van het e-depot trekt het RAZ gezamenlijk op met andere archiefinstellingen die ook een e-depot van Picturae hebben. Door samen te werken in deze gebruikersgroep kan kennis worden gedeeld en heeft het RAZ een steviger positie ten opzichte van de leverancier. Behalve de wensen van gebruikersgroep spelen uiteraard ook de behoeften van de drie gemeenten waarvoor het RAZ het e-depot beheert, een belangrijke rol. Ook worden ontwikkelingen op landelijk en gemeentelijk niveau nauwlettend gevolgd en waar nodig geïmplementeerd. Voorbeelden van dergelijke ontwikkelingen zijn *common ground*, *archiving by design* en wijzigingen in wetgeving en standaarden (o.a. MDTO).

In maart 2020 is aan het e-depot van het RAZ het Core Trust Seal-certificaat toegekend, een bewijs van de betrouwbaarheid en duurzaamheid van het e-depot zelf en de processen en procedures die het RAZ rondom het beheer van het e-depot heeft opgesteld. Het CTS-certificaat is drie jaar geldig en moet tijdig (vóór maart 2023) verlengd worden. Waarschijnlijk zijn voor het verkrijgen van deze verlenging enkele specifieke (door)ontwikkelingen van het e-depot nodig. Een voorbeeld hiervan is het toekennen van PID's (Persistent Identifiers) aan de gehele collectie, waarmee de ontsluiting van de collectie permanent geborgd is.

Acties 2021-2024:

- Opstellen van een bewerkingsplan voor het Coberco-archief (0300).
- Afronden bestaande indexeerprojecten en starten nieuwe projecten.
- Aanschaf en verbeteren van de middelen en apparaten voor scannen.
- Volgen van – en zo mogelijk aanhaken bij – ontwikkelingen ocr-scanning en tekstherkenning.
- Maken van een digitaliseringsplan.
- Bepalen van een verdeelsleutel voor data-opslag door de erfgoedpartners.
- Doorontwikkelen van het e-depot in samenwerking met de gebruikers en de gebruikersgroep van archiefinstellingen.
- Uitbreiden van het aanbod van het e-loket.
- Actualiseren van uitvoeringsdocumenten zoals beheer- en bewaarstrategie en continuïteitsplan.
- Verlengen van de Core Trust Seal-certificering.

3. Beschikbaar stellen

3a. Via studiezaal

Ondanks het veelvuldig gebruik van de door het RAZ aangeboden digitale bestanden, het e-loket en de service om scans aan te vragen, blijft een studiezaalvoorziening de komende jaren noodzakelijk. Enerzijds omdat nog lang niet alle archieven digitaal aangeboden worden en de investering om ze digitaal te maken vooralsnog niet loont. Anderzijds omdat recente archiefbescheiden weliswaar openbaar zijn, maar dusdanig veel persoonsgegevens bevatten dat zij niet geheel vrij gepubliceerd kunnen worden. Hiervoor moet een voorziening worden getroffen waarbij in een gecontroleerde omgeving de betreffende archiefbescheiden ingezien kunnen worden. Dit geldt voor zowel papieren als digitale archiefbescheiden.

De digitaliseringsslag van de afgelopen jaren heeft er wel toe geleid dat er steeds minder mensen de studiezaal bezoeken. De boeken en tijdschriften die in de studiezaal in vrije opstelling staan, worden zeer matig geraadpleegd. Ook die media zijn vaak op elektronische manier vanaf thuis te bekijken.

De investeringen die het RAZ doet om archiefbescheiden digitaal aan te bieden, rechtvaardigen de behoefte om het studiezaalaanbod te beperken. Die beperking is gevonden in minder openstellingsuren. Hierdoor kunnen de uren die de studiezaalmedewerkers 'overhouden' worden besteed aan bijvoorbeeld digitaliseringsprojecten. De studiezaal zelf kan dan worden gebruikt voor bijvoorbeeld cursussen of lezingen.

3b. Via website

Vanaf 2018 is geïnvesteerd in een vernieuwde website. Via www.erfgoedcentrumzutphen.nl kunnen gebruikers informatie vinden over de deelnemers aan het Erfgoedcentrum en de collecties van alle erfgoedpartners doorzoeken. De website is gemaakt door Picturae, een bedrijf gespecialiseerd in digitaal beheer en ontsluiting van erfgoedcollecties. Ontwikkelingen op het gebied van webtoepassingen gaan dusdanig hard, dat ook in de periode 2021-2024 de website vernieuwd moet worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het presenteren van *videotulen*. De gezamenlijke uitstraling van de erfgoedpartners moet daarbij uiteraard behouden blijven.

De website wordt gevoed door de onderliggende databases Memorix Maior en Memorix Archieven. Het RAZ volgt de komende jaren de nieuwe publiekstoepassingen van deze producten. Waar mogelijk en wenselijk laat het RAZ deze ontwikkelingen door de leverancier doorvoeren. Het RAZ biedt de andere gemeentelijke erfgoedpartners de mogelijkheid om gebruik te maken van de databases. De kosten voor de databases en website moeten in de periode 2021-2024 beter over de deelnemende partijen worden verdeeld (zie ook hoofdstuk 2a).

Aandacht in de komende jaren gaat uit naar het presenteren van bewegend beeld op of via de website. Wat betreft de beeldbank (met nu al tienduizenden foto's) is het uitbreiden van het licentiesysteem voor het gebruik van foto's een grote wens.

De afgelopen jaren heeft RAZ flink geïnvesteerd in het aanbieden van data via initiatieven als *EAD*, *open data*, *persistent identifiers (PID's)* en portals als *Archives Portal Europa*, *Europeana* en *Collectie Gelderland*. Ook de komende jaren volgt het RAZ de ontwikkelingen voor het aanbieden van open en *linked data*.

De komende jaren wordt digitaal archief overgedragen aan het RAZ (zie hoofdstuk 2b). Er zitten nogal wat haken en ogen aan het beschikbaar stellen van digitale archieven. De juridische kaders zijn beschreven in het kennisproduct *Beschikbaar stellen*.² De toegangsrechten kunnen per gebruikersgroep (burger of ambtenaar) verschillen. Om dit wettelijk goed te regelen wordt een toegangsbeleid opgesteld.

Acties 2021-2024:

- Aanpassen van de studiezaalvoorzieningen aan multifunctioneel gebruik.
- Plan maken voor het herverdelen van de werkzaamheden van de studiezaalmedewerkers en het gebruik van de studiezaal.
- Vakinhoudelijk bijdragen aan de vernieuwing van het Erfgoedportaal.
- Bepalen van een verdeelsleutel voor de kosten voor de website door de erfgoedpartners.
- Functionaliteiten van de website voor het presenteren van bewegend beeld optimaliseren.
- Verbeteren en uitbreiden licentiesysteem voor foto's.
- Aanbieden van data volgens de nieuwste inzichten en technieken.
- Opstellen van toegangsbeleid voor digitaal archief.

4. Informatie- en kenniscentrum van de geschiedenis van Zutphen

Onderdeel van het speerpunt *Investeren in de binnenstad* en de Cultuuragenda Zutphen 2021 is het fysiek en digitaal benutten van het erfgoed van Zutphen. De in het vorige beleidsplan besloten actielijnen: Collectie, Onderzoek, Toegang & Aanbod en Educatie hebben begin 2020 hun beslag gekregen in het uitvoeringsprogramma voor erfgoed 2020-2024. Dit uitvoeringsprogramma is door het college vastgesteld en loopt inmiddels voor op schema. Via de Zutphense erfgoedlijnen zijn wij de laatste jaren succesvol onze geschiedenis gaan vertellen. De erfgoedlijnen zijn verbonden aan themajaren. Het is gelukt om het archief te koppelen aan tientallen organisaties die hierin actief participeren.

De gemeentelijke krachten rond het cultureel erfgoed zijn conform de cultuurnota 2016 gebundeld en de gemeentelijke rollen hierin versterkt. De betrokken gemeentelijke disciplines (archieff, archeologie, erfgoed en musea) hebben gezamenlijk het informatie- en kenniscentrum van de geschiedenis van Zutphen opgezet. De ambitie om het RAZ met zijn studiezaal tot de centrale fysieke plek van dit informatie- en kenniscentrum te maken is echter nog niet gerealiseerd en moet de komende jaren meer gestalte krijgen.

Er is geen reden om het uitvoeringsprogramma 2020-2024 te herijken. De uitvoering is zeer succesvol, al is de maximale uitvoeringscapaciteit wel bereikt. In de komende periode richten we ons dan ook op versterking door meer projectmatig en nog resultaatgerichter te werken. Zo moeten er bijvoorbeeld keuzes worden gemaakt op het gebied van de omvang van tentoonstellingen en de inzet van communicatie.

De actielijnen van het uitvoeringsprogramma hebben invloed op de werkzaamheden van de medewerkers van het RAZ, het Stedelijk Museum, Archeologie en Monumentenzorg. Voor het RAZ zijn de volgende zaken de komende beleidsperiode van belang:

---

² <http://www.regionaalarchieffzutphen.nl/images/stories/Projecten/3.E-depotAchterhoekFase2-Beschikbaarstellen2016.pdf>

Collectie

Het eerste integrale erfgoedcollectieportaal van Nederland is in 2021 een feit geworden. De doorontwikkeling van de samenwerking en de digitale ontsluiting van de collectie is een project dat aandacht vereist. Het gaat daarbij om de afstemming met het museum op het gebied van de beeldcollecties en het beter ontsluiten maar ook digitaliseren van deze collecties. Daarnaast blijven acquisitie en behoud van de niet-wettelijke collecties een onderwerp van belang.

Onderzoek

Het is gelukt om zowel archief als collectie te koppelen aan onderzoekers en onderzoek door universiteiten. Sinds de start van het Erfgoedcentrum is het RAZ de plek waar stagiairs onderzoek doen en de basis leggen voor een inhoudelijk themajaar. Daarnaast is het RAZ weer betrokken bij promotieplekken en jaarlijks onderwijsaanbod van de Radboud Universiteit Nijmegen. Verder hebben zowel de TU Delft, de Radboud Universiteit Nijmegen en de Universiteit Leiden onderzoek in opdracht van het Erfgoedcentrum in uitvoering. Dit willen we de komende periode verankeren in afspraken met deze universiteiten.

Toegang en aanbod

Het Erfgoedcentrum is als informatie- en kenniscentrum dé plek waar de inhoudelijke voorbereiding van themajaren en erfgoedlijnen plaatsvindt. Deze taken blijven ook de komende jaren belangrijk. De inhoud wordt vertaald in activiteiten en projecten, denk daarbij aan pop-up exposities, tentoonstellingen, openstellingen van monumenten, etc. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de collecties van de erfgoedpartners.

Educatie

Middels een groot erfgoededucatieproject in samenwerking met de Muzehof en Erfgoed Gelderland is er een enorm en landelijk onderscheidend erfgoededucatieaanbod gecreëerd. Het gebruik hiervan is door de coronapandemie helaas enigszins vertraagd en zal de komende periode uitgerold en geconsolideerd moeten worden. Op het gebied van voortgezet onderwijs is het ontwikkelen van vraaggericht aanbod een onderwerp. Met de nieuwe multifunctionele opzet van de begane grond van het RAZ ontstaan weer mogelijkheden voor educatief aanbod aan de Spiegelstraat.

Regionale Cultuur en erfgoedpacten

De gemeente Zutphen is reeds acht jaar penvoerder voor het regionaal Cultuur- en Erfgoedpact. Doel is om dat te blijven en de doelen van Erfgoedcentrum en taakuitvoering van het RAZ als regionaal centrum daarin stevig te gebruiken. Hierin kan het Erfgoedcentrum bijdragen aan de regionale taakuitvoering en het ondersteunen van de gemeenten Brummen en Lochem bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid voor Cultuur en Erfgoed.

Acties 2021-2024:

Algemeen

- Uitvoering van het erfgoedprogramma 2020-2024 door de medewerkers en vrijwilligers van het RAZ.
- Er komt een flexibele schil van vrijwilligers voor de uitvoering van (de ondersteunende) taken van het Erfgoedcentrum.
- Ter beschikking stellen van de faciliteiten van het RAZ aan vaste partners zoals historische verenigingen en Het Gilde.
- De communicatie- en marketingstrategie voor het Erfgoedcentrum wordt verduidelijkt. We kijken daarbij met nadruk naar het profiel van de partners binnen het Erfgoedcentrum.
- Afronding van het onderzoek voor een eventuele herhuisvesting van het RAZ en de erfgoeddepots van de gemeente. We geven vervolg aan de conclusies en besluiten van het college hierover.

Collectie:

- Doorontwikkelen van het aandeel van het RAZ in het gemeentelijk erfgoedportaal.

Onderzoek:

- Afsluiten van intentieovereenkomsten met twee universiteiten over doorlopend onderzoek en het uitvoeren van programma's bij het RAZ.
- Doorontwikkelen van de RAZ-onderzoeksagenda voor voortgezet, hoger en wetenschappelijk onderwijs.

Toegang en aanbod:

- Organiseren van het samenwerkingsnetwerk voor erfgoed in Zutphen in het RAZ.
- Inhoudelijk bijdragen aan het toegankelijk maken van erfgoed waaronder monumenten.
- Inhoudelijk bijdragen aan de door Stichting Zutphen Promotie te ontwikkelen erfgoedproducten. Denk aan: informatie(borden) over erfgoed, publicaties, nieuwsbrieven, digitale rondwandelingen, rapportages, etc.

Educatie en Participatie

- Het (inhoudelijk) bijdragen aan de ontwikkeling van aanbod voor primair, voortgezet, hoger en universitair onderwijs.
- Erfgoedparticipatie is een nieuwe wettelijke taak in het kader van de wet FARO. Het RAZ en het Erfgoedcentrum zetten hier sterk op in en doen dit in samenwerking met Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Erfgoed Gelderland en plaatselijke stichtingen.

5. Inspectie

Het RAZ voert de wettelijk vastgelegde gemeentelijke archiefinspectietaak uit ten behoeve van de aangesloten gemeenten. Dit behelst het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van deze gemeenten.

De belangrijkste ontwikkeling op het gebied van archiefinspectie is de invoering van de nieuwe Archiefwet (incl. Archiefbesluit en Archiefregeling). Deze wordt naar verwachting in 2024 van kracht. De wijziging die de meeste impact heeft op het RAZ is de verkorting van de overbrengingstermijn van 20 naar 10 jaar. Bestaande

lokale regelgeving moet worden aangepast aan de nieuwe wet. Hierbij heeft de archiefinspecteur een belangrijke rol.

Daarnaast is er de komende jaren aandacht voor de aanschaf en inrichting van nieuwe (zaak)systemen bij de aangesloten gemeenten. De gemeente Zutphen is eind 2021 overgestapt op een nieuw zaaksysteem; in Lochem staat dit in de komende periode ook op de planning. De archiefinspecteur toetst de inrichting van het nieuwe systeem aan de eisen voor duurzame toegankelijkheid. Ook bij de migratie van data van het oude naar het nieuwe zaaksysteem moet de archiefinspecteur betrokken worden. Andere ontwikkelingen waarbij de archiefinspecteur een vinger aan de pols houdt bij de aangesloten gemeenten zijn bijvoorbeeld 'bewaren bij de bron', *common ground*, het opstellen van lokale hotspotmonitors en het instellen van en deelnemen aan Strategische Informatieoverleggen (SIO's).

Vanuit het RAZ zelf wordt de archiefinspecteur om advies en ondersteuning gevraagd bij de doorontwikkeling van het e-depot. Verder wordt er ingezet op afstemming en samenwerking tussen de drie gemeenten en het RAZ in de vorm van een kwartaaloverleg informatiebeheer en een jaarlijkse DIV-dag. Samenwerking en kennisuitwisseling op het gebied van archiefinspectie vindt plaats middels regionale overlegvormen zoals het Gelders inspecteursoverleg.

Op het gebied van audits was er in de afgelopen periode sprake van een kleine achterstand. Bij de gemeenten Brummen en Zutphen was al enkele jaren geen audit meer uitgevoerd. Voor Brummen is de audit inmiddels afgerond; voor Zutphen wordt in 2022 gestart met een audit.

Acties 2021-2024:

- Uitvoeren audit gemeente Zutphen.
- Adviseren rondom inrichting en migratie zaaksysteem Zutphen.
- Ondersteuning doorontwikkeling e-depot van het RAZ.
- In kaart brengen en begeleiden acties die voortvloeien uit nieuwe Archiefwet.
- Deelnemen aan het Strategisch Informatie Overleg bij de aangesloten gemeenten.
- Bewaken proces rondom hotspotmonitor bij de gemeenten en/of beoordelen aangedragen hotspots.

6. Bedrijfsvoering

Organisatie

Het team RAZ is één van de teams binnen de gemeentelijke organisatie van de gemeente Zutphen. Met andere erfgoedpartners in de gemeente Zutphen werkt het RAZ nauw samen in het Erfgoedcentrum Zutphen, gelegen aan Spiegelstraat 13. Zoals eerder genoemd wordt er momenteel gekeken in hoeverre de huidige locatie voldoet aan de eisen van de huidige tijd. Dit huisvestigingsonderzoek is door bureau BBN erfgoedbreed uitgevoerd en ook de depotlocaties van de Musea Zutphen en Archeologie zijn daarbij betrokken. Het RAZ wenst bij het (her)huisvestigingsvraagstuk van kantoor en depot nauw betrokken te blijven.

Het RAZ beheert naast de archieven van de gemeente Zutphen ook diverse particuliere archieven. Daarnaast wordt op basis van dienstverleningsovereenkomsten voor de gemeenten Brummen en Lochem het archiefbeheer uitgevoerd.

Voor een continue verbetering, past het RAZ een kwaliteitssysteem toe dat gebaseerd is op het Kwaliteitshandboek voor de Nederlandse archieven van de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (KVAN).³ Met behulp van een jaarlijkse *quick-scan* wordt bekeken op welke onderdelen goed wordt gescoord en waar minder. De gewenste verbeteringen worden opgenomen in het teamplan en opgelost middels het *Plan-Do-Check-Act (PDCA)* principe.

Team RAZ

Het team bestaat uit 12 medewerkers die samen 7,88 fte vervullen. Ook de medewerkers van het Erfgoedcentrum Zutphen behoren tot dit team. De medewerkers bekleden de volgende over het algemeen specialistische functies en werkzaamheden: stads- en streekarchivaris, erfgoedmanager, PR/communicatie en educatie, archiefinspectie, digitalisering en ontsluiting, restauratie, secretariaat en ondersteuning. De functieomschrijvingen in het functieboek wijken daar van af vanwege het generieke karakter.

Door de voortschrijdende veranderingen in het vakgebied, de toenemende digitalisering van de archiefontsluiting en dienstverlening en de algemene gemeentelijke organisatieontwikkeling is de behoefte aan opleidingen en bij- en omscholing in de komende jaren vermoedelijk groot.

De vaste medewerkers worden ondersteund door circa 30 vrijwilligers. Deze vrijwilligers verrichten werkzaamheden op allerlei gebieden, zoals scannen, transcriberen en restaureren en kunnen daarbij niet gemist worden. De afhankelijkheid van het RAZ van vrijwilligers is een kwetsbaarheid die de komende jaren verder zal toenemen. Het vrijwilligersbestand bestaat voornamelijk uit ouderen voor wie het fysiek en mentaal steeds moeilijker wordt om hun werkzaamheden te vervullen. De coronacrisis maakte de afhankelijkheid van de vrijwilligers extra duidelijk: doordat de vrijwilligers niet naar het RAZ mochten of durfden te komen, is er veel werk blijven liggen.

Voor een deel van de werkzaamheden die momenteel door vrijwilligers worden gedaan, zouden stagiairs of mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (werkervaringsplaats) kunnen worden ingezet. Ook dan blijft het lastig om mensen te vinden die over de juiste kennis en vaardigheden beschikken en die geen intensieve begeleiding van een van de vaste medewerkers nodig hebben. Bovendien is het geen structurele oplossing.

Een andere mogelijkheid is om vaste medewerkers in te zetten. Nu de studiezaalvoorzieningen zijn aangepast (zie h. 3), kunnen de 'vrijgekomen' studiezaalmedewerkers bijvoorbeeld meer scan- en transcriptiewerkzaamheden coördineren. De komende periode wordt onderzocht hoe het RAZ de afhankelijkheid van vrijwilligers en de gevolgen daarvan voor zowel het RAZ als het Erfgoedcentrum kan beperken.

Financiën

Als uitvoerder van een wettelijke gemeentelijke taak en als één van de teams van de gemeente Zutphen zijn de financiën van het RAZ geregeld in de gemeentebegroting. Deze begroting wordt jaarlijks door de gemeenteraad van Zutphen vastgesteld. In deze begroting zijn ook de inkomsten opgenomen die het RAZ genereert uit de dienstverleningsovereenkomsten (DVO) met de gemeenten Brummen en Lochem. In deze overeenkomsten zijn de opslag en het beheer van de analoge en digitale archieven van deze gemeenten bij het RAZ geregeld. De DVO-gemeenten dragen tevens bij aan de digitale doorontwikkeling van het archiefbeheer en de ontsluiting van de archieven. Al jaren heeft het team een gezonde begroting. Gezien de ontwikkelingen die in de vorige hoofdstukken zijn geschetst, zoals de nieuwe Archiefwet, de toename in het aanbod van digitale archieven en zaken als 'bewaren bij de bron', en de gevolgen van deze ontwikkelingen

---

³ <https://www.kvan.nl/publicatie/kwaliteitszorginstrumenten>

voor het RAZ en het Erfgoedcentrum, is het de vraag in hoeverre de beschikbare gelden ook de komende jaren nog toereikend zijn om de dienstverlening aan ambtenaren, burgers en onderzoekers op het niveau te houden dat men van het RAZ gewend is. Dit gaat team RAZ in samenwerking met het Erfgoedcentrum onderzoeken.

Acties 2021-2024:

- Inventariseren van opleidingsbehoeften en -kosten bij team RAZ.
- Onderzoeken hoe de afhankelijkheid van vrijwilligers en de gevolgen daarvan kunnen worden beperkt.
- Onderzoeken impact doorontwikkeling aandeel RAZ in Erfgoedcentrum op team en organisatie.
- Onderzoek doen naar toereikendheid begroting RAZ op langere termijn.